

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Fältvandring med natur- och miljörådet

2021-08-18

Inventering av vandringshinder för fisk och utter

Vattenlevande organismers ekologi

Vandringshinder i vattendrag är hinder som stänger olika djurarter ute från deras naturliga livs-, lek- och uppväxtområden. Vandringshinder orsakar problem för fiskar och andra vattenlevande djur så som utter då de är beroende av att kunna vandra fritt för att förbättra sin chans att överleva och reproducera sig. Vandringshinder är på så vis ett hot mot djurarters fortlevnad och därmed den biologiska mångfalden.

Anledningen till att fisk vandrar är olika. En anledning är födosök det vill säga att fiska vandrar till en plats med bättre födotillgång. En annan anledning till vandring är för reproduktion där fisken vill hitta optimala platser för lek och att lägga ägg. En tredje anledning till vandring hos fisk beror på refuger. Med det menas att fisken försöker hitta olika platser som är gynnsamma vid olika tidpunkter. På vintern är dödligheten hos svenska fiskar som störst och många fiskar som sig nedströms till djupare och lugnare vatten, en så kallad refug.

Inventering av vandringshinder för fisk och utter

Vattenlevande organismers ekologi

Uttern lever och rör sig utmed vattendragen men problemet är att uttern inte gärna simmar under broar där väggarna och fundamenten stupar rakt ned i vattnet. Uttern vill ha stenar eller något att gå på utmed kanten för att passera under bron, annars väljer den att gå upp land och korsa vägen. Detsamma gäller för vattenfyllda trummor som uttern inte vill simma igenom.

Inventering av vandringshinder för fisk och utter

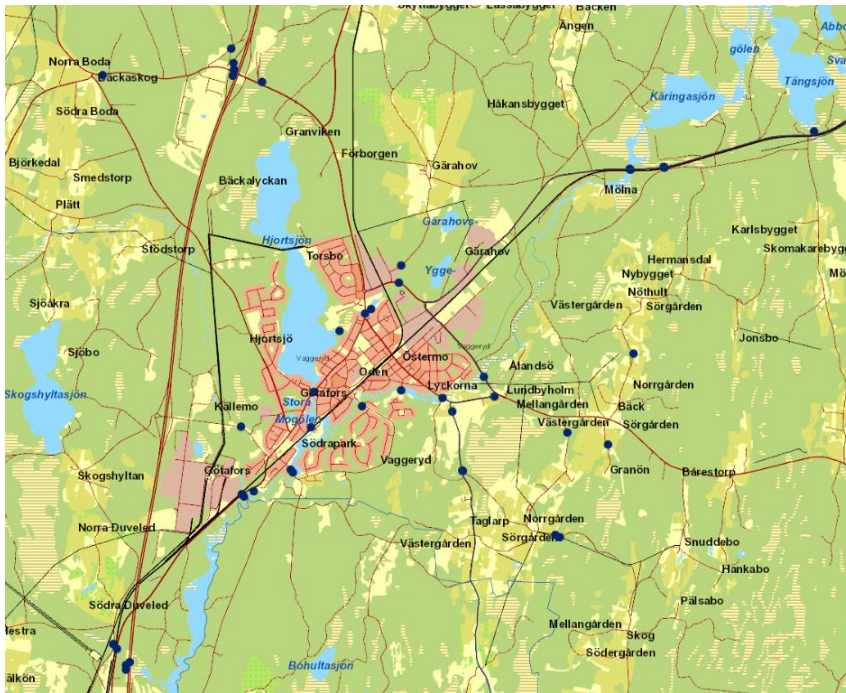
Inventering

- Trummans position (koordinater)
- Vattenföring (låg, medel, hög, ej bedömd)
- Vandringshinder (ja, nej, partiellt)
- Orsak till vandringshinder (fall i eller ur trumman, för lite vatten, hinder i trumman, hög vattenhastighet)
- Typ av trumma (hel- eller halvtrumma, stenvalvsbro, rörbro)
- Trummans längd
- Vattendragets bredd
- Antal trummor
- Bottenmaterial i trumman
- Utteranpassning
- Vattendjup (uppströms, nedströms, i trumman)
- Eventuella höjdskillnader mellan trumma och vatten
- Foton på trumman utlopp, inlopp, inuti trumman samt på vattendraget

Inventering av vandringshinder för fisk och utter

Inventerade platser

Inventerade vattendrag

- Lagan
- Tillflöde till Gnyltån/Hjortsjön
- Tillflöde Hjortsjön från Bäckaskog
- Tillflöde Lagan från Stödstorpaån
- Tillflöde Lagan från Duveled
- Tillflöde till Lagan/Fågelforsdammen
- Tillflöde Lagan från Båramobäcken
- Tillflöde Lagan från Fåglabäck

Åtgärdande av vandringshinder

Prioriterade vandringshinder

- 17 av 31 har tilldelats prio 1
- Förslag att 3 vandringshinder per år åtgärdas (start 2022)

Mulmholkar

Vad är en mulmholk?

Gamla ihåliga ekar och andra grova lövträd innehåller mulm, en blandning av förmultnande trä och rester från insekter och andra djur. Det är en miljö där många småkryp trivs. I områden där det är brist på ihåliga, gamla träd skapar mulmholkar mer av denna speciella miljö. De ser ut som stora fågelholkar och är fyllda med ekspån och löv. Mulmholkarna står på marken och spänns fast mot trädstammar.

Vem bor i mulmholken?

En del av mulmholkarna har konstruerats så att fåglar eller fladdermöss kan häcka och bo i den översta delen av holken. Forskning har visat att tre fjärdedelar av de skalbaggsarter som lever i ihåliga ekar kan leva i holkar med konstgjord mulm. Några av arterna som vi hoppas vill flytta in är klokrypare, kortvingar och noshornsbagge. Det är larverna av de olika skalbaggsarterna som bor i mulmholken. De är beroende av den mjuka mulmen eftersom de inte kan tillgodogöra sig hård ved. Mulmholkarna är placerade med ett avstånd om ca 200 meter för att möjliggöra att arterna kan sprida sig.

Mulmholkar

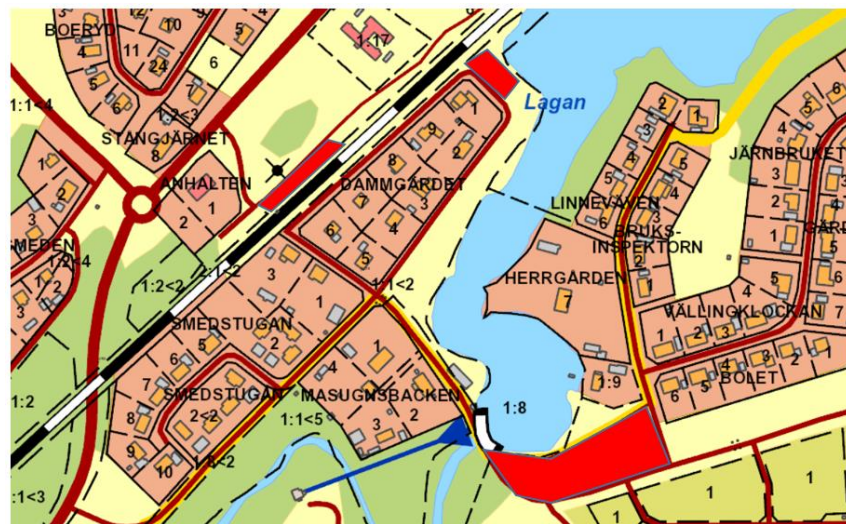
Utbildning i skötsel av kommunens gräsytor

Syfte

Kommunen ska sköta och stärka gräsytor med fokus på biologisk mångfald och att gynna våra vilda pollinatörer. Genom att omvandla vissa gräsmattor till blommande ängsytor får vi mer artrika miljöer vilket bidrar till att bin och humlor hittar mer mat och fjärilslarverna hinner utvecklas till nya fjärilar.

LONA-bidrag

LONA-projektet är statligt finansierat med 320 000 kronor för att vi ska utbilda oss samt kunna göra stärkande åtgärder.

Område 1

Midsommar

Område 2

Mars

Midsommar

Område 3

Mars

Midsommar

Frihugga och kommunicera skyddsvärda träd

Vissa kategorier av skyddsvärda träd har pekats ut av Naturvårdsverket som särskilt skyddsvärda och kan beskrivas som särskilt värdefulla. Med särskilt skyddsvärda träd menas:

- Jätteträd: träd grövre än 1 meter i diameter på smalaste stället under brösthöjd (130 cm upp på stammen).
- Mycket gamla träd: gran, tall, ek och bok äldre än 200 år, övriga äldre än 140 år.
- Grova hålträd: träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd och med utvecklad håligheter i stammen.

Vaggeryds kommun har beviljats 270 000 kr för att inventera, frihugga och kommunicera kring skyddsvärda träd. Arbetet pågår mellan 2020-2022.

Våra åtgärder

1. Inventering av ca 175 av totalt 225 träd är gjorda.
2. Frihuggning är ej påbörjad
3. Samarbetsprojekt med förskolorna "Besök ditt skyddsvärda träd"
4. Kommande arbete är information till allmänheten (skyltar, ev guidning, tävlingar)

Biologisk mångfald på Slättens förskola

LONA-projekt

Vaggeryds kommun har beviljats ca 200 000 kr i bidrag för att arbeta med biologisk mångfald på Slättens förskolegård. Några av sakerna vi har genomfört är att anlägga en blomsteräng, plantera lövträd, anlägga odlingslådor, plantera bärbuskar och fruktträd. Vi har också ökat känslan av att nyttja naturen för friluftsliv och naturpedagogik genom att anlägga en grillplats inom området och en hinderbana i naturmaterial.

**PLATS
FÖR ATT GÖRA
SKILLNAD**

VAGGERYDS KOMMUN

**VAGGERYDS
KOMMUN**